

JAARVERSLAG PO-RAAD

2023

www.poraad.nl

PORAAD

**RAPPORT
INHOUD**

Voorwoord en inleiding	4
1. Algemeen	5
2. Resultaten verenigingsontwikkeling.....	6
3. Inhoudelijke resultaten	8
3.1 Onderwijskwaliteit en bestuurlijke professionalisering	8
3.2 Onderwijskansen.....	9
3.3 Onderwijsarbeidsmarkt	10
3.4 Onderwijshuisvesting	12
3.5 Financiën en verantwoording	13
3.6 Digitalisering.....	14
4. Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	15
5. Financieel Jaarverslag	17
A. Hoofdpunten.....	17
B. Jaarrekening	30
B1. Balans per 31 december 2023.....	30
B2. Staat van baten en lasten 2023.....	31
B3. Kasstroomoverzicht 2023	32
B4. Grondslagen	33
B5. Toelichting balans 2023	37
B6. Niet in balans opgenomen rechten en plichten	41
B7. Overzicht verbonden partijen.....	41
B8. Toelichting staat van baten en lasten.....	41
B9. Vaststelling.....	44
C. Overige gegevens.....	44

RAPPORT
INHOUD

C1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	44
D. Uitputtingsoverzicht subsidieprojecten.....	45

Voorwoord en inleiding

Dit is het jaarverslag en de jaarrekening van de Vereniging PO-Raad over 2023. Het is de eerste keer dat we een uitgebreider inhoudelijk document combineren met de financiële verantwoording. We gaan achtereenvolgens in op:

1. Algemene ontwikkelingen
2. Verenigingsontwikkeling
3. Resultaten inhoudelijke thema's:
 - Onderwijskwaliteit en bestuurlijke professionalisering
 - Onderwijskansen
 - Onderwijsarbeidsmarkt
 - Huisvesting
 - Financiën en verantwoording
 - Digitalisering
4. Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering
5. Financieel jaarverslag

2023 was een bewogen jaar, een jaar gekenmerkt door oorlog en opschudding in de wereld. In Nederland kenden we veel politieke turbulentie met onder meer een kabinetsval en weer een formatie, zo kort na de vorige.

Tegelijkertijd gebeurde er in het primair onderwijs veel moois. In de vele werkbezoeken en ontmoetingen op schoolorganisaties zag ik prachtige initiatieven, goede voorbeelden en constructieve samenwerking tussen onderwijsprofessionals, op alle niveaus. Mensen met verstand van onderwijs én hart voor onderwijs. Daarnaast staan we in het primair onderwijs onverminderd voor grote uitdagingen. Zo hebben veel schoolorganisaties te maken met een knellend personeelstekort en is de verdere verbetering van de kwaliteit van het onderwijs een voortdurend aandachtspunt.

Voor de vereniging PO-Raad was 2023 een goed jaar. We zien de ledenbetrokkenheid groeien. De Verenigingscommissies komen elke maand bijeen op het kantoor van de PO-Raad, we hebben vele inspirerende bijeenkomsten achter de rug en het impactteam Stelsel & Professionalisering heeft een mooie Kwaliteitsagenda opgeleverd.

Lev Avitan sloot onze november ALV af met de woorden 'Het geheel draag je samen', een treffende afsluiting. In 2024 willen we de kracht van het collectief nog meer laten zien. Naar elkaar, naar de collega's in en om onze sector en naar de politiek. Dat alles met één doel voor ogen: samen voor goed onderwijs voor alle kinderen.

Met vriendelijke groet,

Freddy Weima
Voorzitter PO-Raad

1. Algemeen

STRATEGISCHE AGENDA

De Strategische Agenda 2022-2026 'De kracht van het collectief' is vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering (ALV) van juni 2022. In 2023 zijn de Verenigingscommissies gestart op basis van de hoofdthema's uit de Strategische Agenda. In de volgende hoofdstukken worden de ontwikkelingen binnen de PO-Raad gerelateerd aan de geformuleerde doelstellingen uit de Strategische Agenda.

LOBBY EN MEDIA

De lobbyactiviteiten van de PO-Raad richtten zich in 2023 op vijf hoofdthema's:

- onderwijsarbeidsmarkt,
- onderwijskwaliteit,
- onderwijskansen,
- onderwijshuisvesting en
- structurele financiering.

Onze focus lag hierbij op de lange termijn. De concrete inspanning en opbrengsten komen terug bij de inhoudelijke resultaten (hoofdstuk 3). De media wist ons ook in 2023 goed te vinden, wij koppelden regelmatig schoolbestuurders en medewerkers aan televisie, radio of geschreven media om verhalen uit de praktijk te delen. Deze verhalen ondersteunden onze lobby en hielpen om aandacht voor knelpunten te krijgen. We zagen dat de focus van de media dit jaar vooral uitging naar personeel en toetsen.

DATA GEÏNFORMEERD WERKEN

In november is de Sectorrapportage primair onderwijs voor de derde keer gepubliceerd. Deze Sectorrapportage laat onder andere zien:

- waarom we later moeten selecteren,
- waarom onderwijsondersteunend personeel iets minder vaak een vast contract heeft,
- dat van elke euro 2 cent niet is uitgegeven en waar een deel van de oorzaak ligt,
- en dat de kwaliteit van schoolgebouwen ondermaats is.

De PO-Raad wil met deze Sectorrapportage laten zien hoe het onderwijs zich ontwikkelt, waar het goed gaat, wat er beter kan en welke oplossingsrichtingen we zien.

In 2023 hebben we maar liefst 1,66 miljoen bezoekers gehad op [scholenopdekaart.nl](https://www.scholenopdekaart.nl). Deze website geeft een compleet beeld van alle scholen voor primair onderwijs in Nederland. Mooi om te zien dat steeds meer ouders en andere bezoekers die bezig zijn met schooloriëntatie hun weg vinden naar Scholen op de kaart.

2. Resultaten verenigingsontwikkeling

DOELSTELLINGEN STRATEGISCHE AGENDA

Op het gebied van verenigingsontwikkeling staan in de Strategische Agenda de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Als leden van de PO-Raad versterken we de professionalisering van besturen en ontwikkelen we ons in professionele leergemeenschappen tot elkaar ondersteunende onderwijsorganisaties.
- We kijken kritisch naar wat we doen en onderzoeken wat we van elkaar kunnen leren.
- We versterken de vereniging door ons proactief en uitnodigend op te stellen, door participatie en eigenaarschap te vergroten en door ons verder te ontwikkelen als netwerkorganisatie.

VERENIGINGSCOMMISSIES

Na het vaststellen van de notitie 'Naar een ambitieuze en krachtige vereniging' op de ALV van november 2022, is in 2023 de uitvoering van Strategische Agenda samen met leden begonnen. Als belangrijke stap in onze ontwikkeling als netwerkorganisatie zijn op 26 januari 2023 de Verenigingscommissies van start gegaan. Ongeveer 75 leden komen maandelijks in drie verschillende commissies (Onderwijskansen, Kwaliteit en Arbeidsmarkt & Arbeidszaken) bijeen om mede uitvoering te geven aan de Strategische Agenda. Bij de inhoudelijke resultaten is terug te vinden waar de focus in 2023 heeft gelegen.

LEDENONDERZOEK

De leden geven de PO-Raad het cijfer 7. Onze producten en dienstverlening zijn goed bekend, worden veel gebruikt en hoog gewaardeerd. Leden vinden dat we het beter kunnen doen door meer stelling te nemen, proactiever te handelen en meer te luisteren. Naar aanleiding van het ledenonderzoek hebben we actiepunten bepaald, deze komen terug in het jaarplan 2024 van het bureau van de PO-Raad.

ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN

In juni 2023 vierden we het 15-jarig jubileum van de Vereniging PO-Raad in de Fabrique in Utrecht. Dit deden we met een afwisselend programma van sprekers en artiesten van binnen en buiten het onderwijs. Samen met vertegenwoordigers van onze maatschappelijke partners hebben we een inspirerende en feestelijke bijeenkomst gehad. In november hebben we belangrijke besluiten genomen over de kwaliteitsagenda en het beroepsprofiel. In de waardering van de ALV zien we stijgende lijn, de ALV in november kreeg een 7,6 als cijfer.

PO-ACADEMIE

De PO-Academie heeft een aanbod voor schoolbestuurders, schoolleiders en adviseurs in het primair onderwijs dat erop gericht is om de professionalisering te versterken. In 2023 zijn er verschillende nieuwe leertrajecten ontwikkeld waaronder 'Startende Bestuurder' en 'Regionale samenwerking arbeidsmarktvragestukken'. De nieuwe leertrajecten voor (bovenschoolse) kwaliteitsmedewerkers zijn populair, zowel voor beginnende collega's als collega's die verder zijn in hun carrière. De bezettingsgraad van het aanbod van de PO-Academie ligt op 95%.

BESTUURSSTRUCTUUR

De PO-Raad heeft afscheid genomen van Chris van Meurs als vicevoorzitter van het Dagelijks bestuur (DB) van de vereniging. We hebben daarmee de overstap gemaakt naar een éénhoofdig Dagelijks bestuur. Dat heeft geleid tot een beperkte verschuiving van taken waarbij de directeur van het bureau verantwoordelijk is voor de portefeuille Onderwijskansen. Voor de portefeuille digitalisering hebben we afspraken gemaakt met de VO-raad in het kader van vertegenwoordiging. Begin 2024 evalueren wij het eenhoofdig DB, deze resultaten van deze evaluatie worden op de ALV van juni aangeboden aan de leden.

3. Inhoudelijke resultaten

3.1 Onderwijskwaliteit en bestuurlijke professionalisering

DOELSTELLINGEN STRATEGISCHE AGENDA

Op het gebied van onderwijskwaliteit en bestuurlijke professionalisering staan in de Strategische Agenda de volgende doelstellingen geformuleerd:

- We keren de trend van de achterblijvende onderwijsresultaten
- We zorgen ervoor dat de kwaliteitszorg op orde is bij alle besturen
- We versterken onze visie op de brede opdracht van het onderwijs
- We versterken de professionalisering van besturen en ontwikkelen ons in professionele leergemeenschappen tot elkaar ondersteunende onderwijsorganisaties

VERENIGINGSCOMMISSIE KWALITEIT

De verenigingscommissie Kwaliteit is van start gegaan met 25 actieve en betrokken leden. Zij hebben zich in drie subcommissies georganiseerd. Gerelateerd aan de drie ambities uit de Strategische Agenda op het gebied van onderwijskwaliteit, Basisvaardigheden, Bestuurlijke kwaliteit en de Brede opdracht. In de eerste helft van 2023 is een werkagenda vastgesteld. De denkrichting in de verdere uitwerking hiervan is op de ALV in november gedeeld met leden. Leden hebben hier input gegeven voor de verdere uitwerking. Daarnaast is een inspiratiesessie met Gert Biesta georganiseerd.

ONDERZOEK INSPECTIEOORDEEL EN GWGB+

De Verenigingscommissie Kwaliteit heeft onderzoek laten uitvoeren naar kenmerken van schoolbesturen met oordeel onvoldoende en goed. De leden van de commissie hebben interviews afgenomen bij schoolorganisaties ter aanvulling op de analyse. Begin 2024 is het resultaat gepresenteerd. Wat we leren van deze resultaten helpt ons om de kwaliteitszorg op orde te brengen bij alle besturen.

In 2023 heeft onderzoeksbureau Oberon onderzoek gedaan naar de effecten van het ondersteuningsprogramma GWGB+ (Goed Worden, Goed Blijven plus). De resultaten van het onderzoek worden ook in 2024 gepresenteerd. In 2023 hebben 240 scholen en schoolbesturen deelgenomen aan de programma's GWGB en GWGB+. De kennisgroep kwaliteit organiseert regelmatig bijeenkomsten, daaraan nemen meestal 150 tot 200 kwaliteitsmedewerkers deel.

IMPACTTEAM EN DE KWALITEITSAGENDA

In maart 2023 is het impactteam Stelsel & Professionalisering van start gegaan, in september hebben de leden van het team het bestuur geadviseerd met een Kwaliteitsagenda. Deze is besproken op regiobijeenkomsten in het najaar. De Kwaliteitsagenda is door het ALV in november vastgesteld. Met de Kwaliteitsagenda nemen de leden van de PO-Raad verantwoordelijkheid voor onderwijskwaliteit en bestuurlijke professionaliteit van zichzelf, hun eigen schoolorganisatie en de sector als geheel.

PILOT ACCREDITATIE EN HET BEROEPSPROFIEL

Samen met de VO-raad en de Vereniging van onderwijsbestuurders (VvOB) zijn we gestart met het ontwikkelen van een concept accreditatiestelsel en een beroepsprofiel voor bestuurders in het primair en voortgezet onderwijs. Rondom de zomer is een pilot geweest met het accreditatiestelsel waaraan 5 leden van de PO-Raad hebben deelgenomen. Tijdens de ALV in november is het beroepsprofiel goedgekeurd en is groen licht gegeven voor de verdere ontwikkeling van het accreditatiestelsel.

BESTUURLIJKE PROFESSIONALITEIT

We hebben de leergang 'Startende bestuurder' ontwikkeld en deze is in het najaar van start gegaan. De bestuurlijke visitaties bestonden in 2023 tien jaar, we hebben een recordaantal van 35 bestuurlijke visitaties uitgevoerd. Met de bestuurlijke visitaties laat het primair onderwijs duidelijk de toegevoegde waarde zien van de schoolbestuurder binnen het geheel van de schoolorganisatie. Met de kwaliteitsagenda hebben we de ambitie om alle leden van de PO-Raad te laten deelnemen in een stelsel van bestuurlijke visitaties.

3.2 Onderwijskansen

DOELSTELLINGEN STRATEGISCHE AGENDA

Op het gebied van onderwijskansen staan in de Strategische Agenda de volgende doelstellingen geformuleerd:

- We maken van de school een inclusievere samenleving in het klein, met uitstekend onderwijs voor ieder kind. Waarbij kinderopvang publiekelijk toegankelijk is voor alle kinderen en de sectoren kinderopvang, Jeugdzorg, primair en voortgezet onderwijs naadloos op elkaar aansluiten.
- We hebben hoge verwachtingen van alle onderwijsprofessionals en van onze samenwerkingspartners. We gaan uit van hoge pedagogische verwachtingen van leraren richting leerlingen.

VERENIGINGSKOMMISSIE ONDERWIJSKANSEN

De verenigingscommissie Onderwijskansen is in januari 2023 van start gegaan met 23 enthousiaste en betrokken leden. De commissie heeft definities vastgesteld van kansengelijkheid, inclusiever onderwijs en diversiteit. Voor de uitvoering van de Strategische Agenda zochten zij samenwerking met de VNG, Divosa, Jeugdzorg Nederland en de VO-raad. Er zijn twee subcommissies, Kansengelijkheid en Inclusie & Diversiteit. In december is er een lezing georganiseerd van Iliass el Hadioui over De Transformatieve School voor alle verenigingscommissieleden.

DOORGAANDE ONTWIKKELLIJN 0-18 JAAR

Ook in 2023 werkten we veel samen met onze partners in de kinderopvang en deden veel aan voorlichting. Dit gebeurde door de organisatie van IKC-dagen, webinars en andere bijeenkomsten. We merkten dat er veel behoefte is aan informatie, zowel rond het starten van de samenwerking als het doorgroeien naar een bestuurlijke fusie. In de lobby van de PO-Raad is de doorgaande ontwikkellijn van kinderen een belangrijk onderdeel bij het pleidooi voor kansengelijkheid waarbij de school een inclusievere samenleving in het klein is en de kinderopvang publiek toegankelijk is voor alle kinderen.

NIEUWKOMERSONDERWIJS

Samen met LOWAN hebben we een brede lobby opgezet om de knelpunten in het nieuwkomersonderwijs voor het voetlicht te brengen. De minister heeft toegezegd een onderzoek te doen naar de organisatie en behoeftes ten aanzien van het nieuwkomersonderwijs. Tevens is toegezegd dat de 'datum binnenkomst in Nederland', welke de basis vormt voor de specifieke aanvullende bekostiging, veranderd gaat worden in 'datum 1^e schooldag'. Alle voorlichtingsmomenten (o.a. studiedagen en webinars) worden goed bezocht. Aan de twee studiedagen doen ongeveer 1500 deelnemers mee.

STEUNPUNT PASSEND ONDERWIJS

Het Steunpunt Passend Onderwijs heeft in 2023 veel activiteiten georganiseerd, bijvoorbeeld werkbezoeken aan scholen die vormgeven aan passend en inclusief onderwijs, masterclasses (o.a. met Sophie Sergeant over haar boek 'Perspectieven op inclusief onderwijs') en diverse webinars. Ook heeft het Steunpunt een grote bijdrage geleverd aan de stroomschema's voor de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) die in juli zijn gepubliceerd.

INCLUSIEVER ONDERWIJS

In de toekomst willen we ervoor zorgen dat onze scholen inclusiever kunnen zijn. Daarvoor is één allesomvattende wet nodig die geldt voor kinderopvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs. We zagen in 2023 de beweging naar inclusiever onderwijs groeien. De huidige realiteit met het personeelstekort en wachtlijsten in gespecialiseerd onderwijs bemoeilijkt wel het gesprek hierover. Toch merken wij ook dat belangstelling groeit bij bestuurders, schoolleiders en leraren naar hoe andere scholen de beweging naar Inclusief onderwijs vormgeven. Zo zijn er (werk)bezoeken gebracht met ledendelegaties aan o.a. Het Gele Park in Lichtenvoorde, De Synergieschool in Roermond en IKC De Korenaar/Dikkie Dik (po/ko) in Eindhoven.

3.3 Onderwijsarbeidsmarkt

DOELSTELLINGEN STRATEGISCHE AGENDA

Op het gebied van de onderwijsarbeidsmarkt en het personeelstekort staan in de Strategische Agenda de volgende doelstellingen geformuleerd:

- We zijn trots op het talent, de expertise en ervaring in onze sector. We benutten dit talent maximaal. Dat doen we door meer ruimte en tijd voor alle aspecten van vakmanschap te bieden en aandacht te geven aan persoonlijk welbevinden en vitaliteit.
- We maken de sector aantrekkelijker om in te werken en vergroten de instroom.
- Ontwikkelingen als de oplopende personeelstekorten maken een andere inrichting van het onderwijs noodzakelijk. Dit vraagt een grote gezamenlijke inspanning.

VERENIGINGSCOMMISSIE ARBEIDSMARKT EN ARBEIDSZAKEN

In januari 2023 is de verenigingscommissie Arbeidsmarkt en Arbeidszaken van start gegaan met 22 leden. De verenigingscommissie betreft een uitbreiding en verdieping van de Arbeidsvoorwaardencommissie. De commissie heeft zich georganiseerd in drie thematische werkgroepen gerelateerd aan de Strategisch Agenda, Vakmanschap, Anders organiseren en Opleiden en instroom.

CAO-AKKOORD

We hebben in 2023 een cao-akkoord gesloten waarmee de sector weer een stapje aantrekkelijker is geworden om in te werken. Met de nieuwe cao kregen de medewerkers in het primair onderwijs een loonstijging van 10% vanaf 1 juli 2023. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over verschillende onderwerpen, zoals woon-werkverkeer, directeuren en participatiebanen. De cao loopt van 1 mei 2023 tot en met 30 september 2024.

We hebben in 2023 verschillende informatiebijeenkomsten gehouden over de inhoud van het akkoord. Ook hebben we cao-roadshows georganiseerd voor het verdiepende gesprek over een aantal HR-gerelateerde onderwerpen. Deze bijeenkomsten voorzien in een behoefte en worden goed gewaardeerd.

ONDERWIJSREGIO'S

In de werkagenda 'Samen voor het beste onderwijs' is regionale samenwerking één van de speerpunten. We volgden hierin de lerende aanpak en rondom de zomer zijn er 27 voorloperregio's (primair en voortgezet onderwijs) van start gegaan. Een groot deel van de voorlopers die op dit moment bezig zijn met samenwerkingen in de regio, ervaart te veel bureaucratie en bestuurlijke drukte. Daarbij zien we dat het proces onder te grote tijdsdruk staat. De PO-Raad houdt intensief contact met de voorloperregio's, onder meer via een regulier overleg. De signalen vanuit de praktijk worden nadrukkelijk gedeeld met het ministerie, leden van de Tweede Kamer en de landelijke organisaties die zijn betrokken bij de arbeidsmarktaanpak. Daarnaast hebben we een leergang regionale samenwerking arbeidsmarktvragestukken ontwikkeld om leden te ondersteunen. De eerste leergang is in het najaar van 2023 gestart.

DELTAPLAN

We hebben 'Bouwstenen voor Deltaplan' samen met de andere sociale partners in het primair en voortgezet onderwijs gepubliceerd. We roepen daarin de informateur en de onderhandelende partijen op om in het nieuwe regeerakkoord op te nemen dat er een DELTAPLAN voor het lerarentekort komt. De oproep is afkomstig van de PO-Raad, de VO-raad en de vakbonden voor leraren en schoolleiders en wordt ondersteund door onder meer de Vereniging Nederlandse Gemeenten, LAKS, Jeugdzorg Nederland, de Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs en de Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang. Alle partijen zijn zich ervan doordrongen dat de oplopende personeelstekorten een gezamenlijke inspanning vragen.

PERSONEELSTEKORT GESPECIALISEERD ONDERWIJS

We hebben aandacht gevraagd voor het anders organiseren van bevoegdheden met betrekking tot bepaalde onderdelen van het gespecialiseerd onderwijs. OCW erkent hiervoor verantwoordelijkheid gaat een procesvoorstel maken. Het voorstel moet de druk binnen de scholen voor speciaal basis-, speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs als gevolg van het personeelstekort verminderen.

STRATEGISCH HRM

De kenniscgroep P&O, bestaande uit HR-professionals in het primair onderwijs uit schoolleiders en -bestuurders met HRM in hun portefeuille, heeft ook in 2023 input geleverd voor de beleidsontwikkeling en de lobbyactiviteiten van de PO-Raad. We hebben een stevige lobby opgezet rondom de voorgenomen Wet Strategisch HRM. De PO-Raad is van mening dat deze wet volstrekt overbodig is.

3.4 Onderwijshuisvesting

DOELSTELLING

Op het gebied van de onderwijshuisvesting hebben we de volgende doelstelling geformuleerd:

- Een goed plan voor onderwijshuisvesting, gericht op onderwijskwaliteit, binnenklimaat, toegankelijkheid en inclusiviteit (inclusief samenwerking met kinderopvang en jeugdzorg)

GROEIFONDS

We hebben samen met OCW, de VO-raad en de VNG de aanvraag Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting voor het Nationaal Groeifonds ingediend en een voorwaardelijke toezegging hierop gekregen. Doel van het programma is om samen te leren hoe we kwalitatief betere schoolgebouwen sneller en kostenefficiënter kunnen renoveren en vernieuwen. Hierbij is samengewerkt met de Commissie Samenwerkingsagenda. Binnen de Commissie Samenwerkingsagenda overleggen schoolbestuurders en gemeenten met elkaar over de knelpunten rondom onderwijshuisvesting.

WETSVOORSTEL ONDERWIJSHUISVESTING

De PO-Raad voert al jaren lobby voor een nieuwe wet Onderwijshuisvesting. In 2023 is dit wetsvoorstel in een eerste internetconsultatie gegaan. In het wetsvoorstel worden de taken van schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting aangepast en uitgebreid. De boogde streefdatum voor inwerkingtreding is 1 januari 2025.

LOBBYSUCCES

We zien dat de urgentie groeit en dat onze lobby vruchten af begint te werpen. OCW zet meer mensen in op onderwijshuisvesting en toont daarmee de eigen rol in de onderwijshuisvestingsopgave te zien. Sociale partners spreken zich uit, het onderwerp is ook geland in het deltaplan. En voor het eerst kwam onderwijshuisvesting terug in verkiezingsprogramma's. Dit is mede te danken aan de voorlichting en activiteiten die door ons worden georganiseerd.

3.5 Financiën en verantwoording

Doelstelling

Op het gebied van financiën en verantwoording hebben we de volgende doelstelling geformuleerd:

- We voeren lobby voor een stelsel van bekostiging zodat schoolorganisaties hun opdracht voor goed onderwijs waar kunnen maken, passend binnen de huidige governance. En op onderdelen voor extra bekostiging. Daarnaast zorgen we voor goede informatievoorziening aan leden en gerichte professionalisering en ondersteuning ten behoeve van een doelmatige inzet van onderwijsmiddelen en een goede verantwoording.

IBO 'KOERSEN OP KWALITEIT EN KANSENGELIJKHEID'

In april 2023 is het IBO-rapport 'Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid' uitgebracht. Dit interdepartementaal onderzoek concludeerde dat het onderwijs last heeft van een overvloed aan sturing met vele verschijningsvormen die soms zelfs tegenstrijdig zijn. Als reactie op het rapport kondigde de minister aan het besturingsmodel te willen herijken. In deze herijking is aandacht voor de sturingsfilosofie vanuit de overheid en de betekenis daarvan voor de zeggenschap, bekostiging en arbeidsvoorwaardenvorming in het funderend onderwijs. Het traject van herijking resulteert in april 2024 in een brief aan de Tweede Kamer. Samen met onze leden leveren wij input en houden we deze herijking scherp in de gaten.

VOORZIENING GROOT ONDERHOUD

Per 1 januari 2024 wordt de wijze van verwerken groot onderhoud in de jaarcijfers aangepast, na wijziging regelgeving. Voor de uitleg en toepassing van de nieuwe regelgeving hebben we in 2023 samen met de VO-raad een uitgebreid ondersteuningsaanbod uitgerold, waaronder een brochure, webinars, vragenuurtjes en een tool voor het maken van berekeningen. Aan de webinars en vragenuurtjes hebben honderden medewerkers en bestuurders deelgenomen.

VORDERING VEREENVOUDIGING BEKOSTIGING

Begin 2023 zijn 222 schoolorganisaties een gezamenlijk beroepsprocedure gestart bij de rechtbank Midden-Nederland. Het geschil met OCW is ontstaan bij de vereenvoudiging van de bekostiging vanaf 1 januari 2023. De schoolorganisaties bepleiten dat ze schade hebben geleden doordat OCW daarbij circa €250 miljoen te weinig bekostiging heeft uitgekeerd. De uitspraak van de rechtbank wordt in 2024 verwacht.

3.6 Digitalisering

DOELSTELLING

Op het gebied van digitalisering hebben we de volgende doelstelling geformuleerd:

- Technologie die aansluit bij behoeften van het onderwijs en bijdraagt aan onderwijskwaliteit.

DIGITAAL VEILIG ONDERWIJS

Samen met de VO-raad is het project 'Veilig en doordacht digitaliseren' gestart. We organiseerden in 2023 activiteiten gericht op bewustwording en professionalisering, bijvoorbeeld leertrajecten, webinars, een Diner Pensant, een leernetwerk en video's waarin een incident centraal staat. Vanaf september is het leertraject voor bestuurders en eindverantwoordelijk schoolleiders 'Regie op digitalisering' uitgevoerd. Dit leertraject is samen met de VO-Academie en PO-Academie ontwikkeld.

THEMACOMMISSIE DIGITALISERING

In 2023 is de themacommissie digitalisering van start gegaan. De themacommissie digitalisering adviseert het bestuur van zowel de VO-raad als PO-Raad over digitalisering en nieuwe technologieën in het onderwijs. Dit betreft een breed spectrum aan dossiers – uiteenlopend van de digitale infrastructuur en cybersecurity tot digitale leermiddelen, digitale vaardigheden, ethische vraagstukken en nieuwe technologieën – waaronder AI. De start van de themacommissie vond plaats bij het gehouden Diner Pensant Digitalisering.

NORMENKADER IBP

In samenwerking met Kennisnet en de VO-raad is in april 2023 het Normenkader Informatiebeveiliging en Privacy voor Funderend Onderwijs gepubliceerd. Het normenkader beschrijft de normen voor een digitaal veilige schoolorganisatie en biedt concrete voorbeeldmaatregelen. Daarmee is het een belangrijk hulpmiddel om scholen digitaal veilig te maken.

ICT-MONITOR

Samen met Kennisnet en de VO-raad wordt een integrale ICT-monitor ontwikkeld. In 2023 is een eerste versie van MYRA opgeleverd.

EDU-V

We zijn een nieuw governance model voor de educatieve contentketen (Edu-V) aan het ontwikkelen. In dit model is (directe) vertegenwoordiging van onderwijsbesturen geborgd. Dit governance model zorgt ervoor dat het onderwijsveld mee besluit over ontwikkelingen in de keten.

4. Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering

STATUTAIRE DOELSTELLING PO-RAAD

De vereniging stelt zich ten doel de bevordering van de kwaliteit en de ontwikkeling van het primair onderwijs in Nederland en de behartiging van de collectieve belangen van haar leden, een en ander in de ruimste zin van het woord. De vereniging fungeert daarbij tevens als werkgeversvereniging op het niveau van de sector en stelt zich in dat kader ten doel de collectieve belangenbehartiging voor het werkgeverschap op het niveau van de sector met inbegrip van sociale zekerheid, bekostiging van de arbeidsvoorwaarden en de sociale zekerheid op sectorniveau. Zij verricht alle werkzaamheden die dienstig zijn aan het sluiten van een kaderstellende collectieve arbeidsovereenkomst, een en ander volgens de in deze statuten gestelde regels, waaronder het raadplegen van de leden en de bevoegdheid om namens de leden collectieve arbeidsovereenkomsten aan te gaan.

ALGEMEEN BESTUUR

De PO-Raad wordt aangevoerd door een dagelijks bestuur (DB) en een algemeen bestuur (AB). Het AB bestaat in 2023 uit zeven leden die actief participeren in de vereniging. Zij spelen een belangrijke rol in (informele) netwerken en in de Verenigingscommissies van de PO-Raad. Ook hebben zij de taak om de verbinding tussen leden en de PO-Raad te verstevigen, signalen uit de vereniging op te halen en samen met het bestuur en bureau van de PO-Raad te vertalen naar beleid.

DAGELIJKS BESTUUR EN DIRECTIE

Tot 1 juli 2023 bestond het DB uit twee personen. Chris van Meurs vervulde voor twee dagen per week de functie van interim vicevoorzitter. Na 1 juli 2023 zijn we gestart met een eenhoofdig DB waar ook de directeur bestuurlijke portefeuilles beheert. Om dit statutair mogelijk te maken, heeft de ALV in juni 2023 ingestemd met de statutenwijziging. De voorzitter en de vicevoorzitter voeren de bestuurlijke gesprekken met ministeries en andere brancheorganisaties, en behartigen de belangen van de leden en de sector in de lobby richting de politiek. Samen met de AB-leden vormt het DB het bestuur van de PO-Raad, dat beleidsbepalend is op basis van de Strategische Agenda zoals door de ALV is vastgesteld.

BUREAU EN MANAGEMENTTEAM

Medewerkers van het bureau ondersteunen het bestuur bij hun werkzaamheden. Waar het verloop onder medewerkers in 2021 en 2022 hoog was, is dat in 2023 gestabiliseerd. Het bureau wordt geleid door de directeur en een managementteam van vier personen. In 2023 hebben we afscheid genomen van drie MT-leden. We zijn verheugd dat we deze functies snel hebben kunnen invullen, mede met bestaande medewerkers die doorgroeiden naar een managementpositie.

In 2022 hebben we de formatie flink teruggebracht, in 2023 is de formatie weer iets gegroeid naar 62,76 fte. Op sommige vlakken wordt nog een behoorlijke krapte ervaren, hier wordt in 2024 beperkt formatie toegevoegd. Dit gaat onder andere om de PO-Academie en communicatie.

We hebben in 2023 een samenwerkingsovereenkomst met de VO-raad gesloten. Daarin zijn de gebieden waarop we samenwerken en een duidelijke verdeling van de werkzaamheden opgenomen.

Per 1 september 2022 is de nieuwe structuur gestart, in 2023 hebben we het organisatieplan geëvalueerd. De nieuwe organisatiestructuur werkt over het algemeen goed en heeft de onderlinge samenwerking verbeterd. De werksfeer is de afgelopen 1,5 jaar enorm verbeterd, collega's ervaren meer werkplezier. Er valt nog winst te boeken door onze kernwaarden beter te laden. In 2024 staat kernwaarde proactief centraal, ook in ons jaarplan en gaan we daarmee aan de slag.

In 2023 is gewerkt aan het formuleren van een ambitie en aan bewustwording met betrekking tot diversiteit en inclusie. We richten ons vanaf 2024 op inclusievere communicatie, inclusiever HR-beleid en de toegankelijkheid van ons gebouw. Daarnaast vieren we activiteiten als Diversity Day en Paarse Vrijdag om te blijven werken aan bewustwording.

5. Financieel Jaarverslag

A. Hoofdpunten

Het financieel resultaat van de vereniging PO-Raad in 2023 is een stuk hoger dan begroot. De begroting 2023, zoals gepresenteerd in de ALV van november 2022 schoot achteraf gezien op een aantal punten tekort, met name doordat de gesubsidieerde projecten niet goed waren opgenomen. Vergelijking van de realisatie met de begroting is daarom op een aantal punten niet zinvol. We vergelijken daarom (ook) met de realisatie 2022.

We hebben in 2023 meer gesubsidieerde projecten uitgevoerd dan begroot. Ook ten opzichte van de realisatie 2022 is er sprake van een stijging. Ook zien we een fors hogere dekking op externe projecten en overheadprojecten. Dit komt mede doordat er door extra medewerkers in 2023 aan door OCW gefinancierde projecten is gewerkt dan vooraf begroot. Dit is ook terug te zien in hogere personele lasten. Tevens is het gemiddelde uurtarief op de projecten hoger uitgevallen dan begroot. Dit betreft tarieven die door de overheid worden vastgesteld en soms laat bekend zijn.

De overige baten zijn veel hoger dan begroot. Dit heeft twee redenen: in de begroting zijn de opbrengsten van de PO-Academie en de bestuurlijke visitaties niet als baten opgenomen, maar zijn deze gesaldeerd met de kosten voor deze projecten. Daarnaast zijn de baten zeer conservatief ingeschat. Dit heeft te maken met de financiële onrust die er was ten tijde van het opstellen van de begroting: die leidde tot voorzichtigheid. Ten opzichte van de realisatie 2022 zien we een lichte stijging. Dat is in lijn met de ambitie tot groei van de PO-Academie en de bestuurlijke visitaties.

De totale personele lasten zijn lager dan begroot en wat hoger dan realisatie 2022. In 2022 was er vanwege ziekte en vertrek van medewerkers heel veel inhuur nodig. Het ging toen om € 1.300.000. Het invullen van vacatures en het creëren van een stabiele formatie heeft in 2023 meer tijd gekost dan gepland, waardoor we in 2023 ruim € 250.000 meer inhuur hadden dan begroot. Het ging met name om ondersteunende functies, HR en financiën. Halverwege 2024 zou deze inhuur moeten zijn afgebouwd en vervangen door vaste medewerkers.

De overige personele lasten zijn juist flink lager. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door vrijval van reserveringen voortvloeiend uit eerdere vaststellingsovereenkomsten, welke gereserveerd stonden onder de overige schulden. De overige personeelslasten zijn daarmee vergelijkbaar met realisatie 2022.

Verder zien we over de hele linie onderbesteding op budgetten, bijvoorbeeld voor communicatie en verenigingsprojecten, die gezamenlijk optellen tot ruim € 100.000 lagere lasten. Veel lasten liggen op vergelijkbaar niveau als in 2022. Opvallend zijn de lagere lasten op verenigingsprojecten, die samenhangen met het feit dat er in 2023 geen congres is georganiseerd.

HET RESULTAAT EN DE VERGELIJKING MET DE BEGROTING 2023 EN REALISATIE 2022

	Realisatie 2023 * € 1.000	Begroting 2023 * € 1.000	Realisatie 2022 * € 1.000
Baten			
Contributie	8.231	8.282	7.085
Overige baten	363	12	332
Totaal baten	8.594	8.294	7.417
Projecten			
Ontvangen subsidies	7.398	0	6.723
Uitbestede uitvoering	5.653	0	4.529
Inzet eigen medewerkers	1.745	0	2.194
Resultaat projecten	0	0	-
Lasten			
Loonkosten	6.147	5.908	5.803
Inhuur	668	415	1.298
Overige personeelskosten	307	437	301
Doorbelasting externe projecten	-1.403	-640	-1.785
Personeel totaal	5.720	6.120	5.617
Verenigingsactiviteiten	113	141	229
Projecten voor de sector	1.229	1.147	1.162
Bestuurskosten	91	121	90
Communicatiekosten	119	156	170
Huisvestingskosten	303	290	254
Afschrijvingen	142	135	138
ICT kosten	191	201	183
Algemene kosten	141	127	130
Doorbelasting overhead projecten	-341	-146	-407
Totaal lasten	7.708	8.292	7.564
Saldo baten en lasten	886	2	-147
Financiële baten en lasten	20	-	-17
Netto resultaat	906	2	-164

BATEN

De contributiebaten komen voor 2023 ongeveer € 50.000 onder budget uit. Dit is inclusief de bijdragen van de samenwerkingsverbanden voor de ondersteuning die wij hen bieden.

De overige baten betreffen bijdrages in de kosten van de bestuurlijke visitaties, voor het bijwonen van bijeenkomsten, leergangen en voor het gebruik van de eFUWA-licenties, het systeem waarmee functiebeschrijving en -waardering volgens de cao wordt ondersteund. In de begroting waren deze bijdragen in mindering gebracht op de Projecten voor de sector en niet onder overige baten.

GESUBSIDIEERDE PROJECTEN

De subsidies voor projecten komen uit op € 7,4 miljoen, evenals de lasten. Het onderdeel "projecten" is, zoals te zien op de vorige pagina, tijdens het vaststellen van de begroting 2023 in de Algemene Ledenvergadering niet separaat gepresenteerd en staat derhalve in de begroting op nihil. Vanaf de begroting 2024 zijn de baten en lasten van projecten wel weer uitgesplitst. Voor de vergelijking op de inzet eigen medewerkers verwijzen we naar de personele lasten.

Het overgrote deel van de subsidie is voor Goed Worden Goed Blijven (+), ons ondersteuningsprogramma voor scholen die het predicaat onvoldoende of zeer zwak hebben gekregen, of die willen voorkomen dat ze dat krijgen. Andere grote, veelal meerjarige, subsidies zijn die voor ondersteuning nieuwkomersonderwijs (LOWAN), de Kenniscommunity van het Nationaal Programma Onderwijs, de (door)ontwikkeling van Vensters en het Steunpunt Passend Onderwijs. Ook werken we met subsidie aan de ondersteuning van de ontwikkeling van een kennisinfrastructuur voor het onderwijs.

In de bijlage is een totaaloverzicht van (de uitnutting van) alle gesubsidieerde projecten opgenomen.

LASTEN

Personele lasten

De bezetting knelt door de veranderende, krappe arbeidsmarkt, maar ook het boeien en binden van medewerkers is een uitdaging gebleken. Op inhoud wordt waar mogelijk samengewerkt met de VO-raad en tijdelijke medewerkers worden met name ingezet voor de uitvoering van gesubsidieerde projecten. De inzet op de uitvoering van deze projecten is ondanks de uitdagende bezetting fors hoger dan de begroting. De personele lasten die door de vereniging gedragen worden, komen daardoor onder begroting uit. Het kost ons langer dan gepland om vacatures in te vullen. Hierdoor is ook de inzet via externe inhuur fors hoger dan de begroting, echter wel fors lager dan 2022. Deze inhuur wordt tot de eigen medewerkers gerekend, ook als zij deels uren voor projecten maken. Inhuur volledig ten behoeve van een gesubsidieerd project wordt rechtstreeks tot de projectlasten gerekend.

Verenigingsactiviteiten

Het versterken van de vereniging is een belangrijk thema, dat de komende jaren doorloopt. We deden daarom in 2023 voor het eerst sinds lange tijd een ledenonderzoek. Belangrijke verenigingsactiviteiten zijn natuurlijk de ALV's en regiobijeenkomsten. De verenigingscommissies gingen van start en het impactteam realiseerde zijn voorstel voor de Kwaliteitsagenda. Daarnaast vierden we in 2023 natuurlijk ons 15-jarig jubileum!

Projecten voor de sector/Uitvoering strategische agenda

Onder deze post valt alle inzet die wij doen om onze strategische agenda uit te voeren. Dit doen we langs de thematische lijnen: onderwijskwaliteit, onderwijskansen, onderwijsarbeidsmarkt, huisvesting, financiering en digitalisering.

Het gaat hier om externe kosten, zoals inhuur voor de ontwikkeling van Vensters, de uitvoering van bestuurlijke visitaties, de uitwerking van de accreditatie en onderzoeken naar bekostiging en naar bestuurlijke kwaliteit.

In de begroting 2023 zijn de bijdrages in de kosten van de bestuurlijke visitaties, voor het bijwonen van bijeenkomsten, leergangen, en voor het gebruik van de eFUWA-licenties, het systeem waarmee functiebeschrijving en -waardering volgens de CAO wordt ondersteund, in mindering gebracht op de kosten voor verenigingsactiviteiten. In de realisatie staan deze onder de overige baten.

Communicatiekosten

De kosten van communicatie zijn lager dan begroot. Ook hebben we kosten bespaard door het opzeggen van langlopende contracten o.a. op kranten en communicatiediensten. Belangrijkste kostenposten zijn die voor onze website, nieuwsbrief en onze eigen politieke en online monitoring en nieuwsvoorziening.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn iets hoger uitgevallen dan begroot. De toename van de huisvestingskosten wordt verklaard door de toename van de servicekosten. Dit is het gevolg van een aanpassing van het voorschotbedrag voor de servicekosten. Tevens heeft de verhuurder een verhoging doorgevoerd in verband met een aflopend langdurig energiecontract.

ICT Kosten

De systemen en ICT-organisatie functioneren stabiel en hebben zich met het thuiswerken bewezen. De ondersteuning vindt gedeeltelijk plaats door eigen medewerkers wat tot een besparing op de kosten van externe dienstverleners heeft geleid.

Algemene kosten

De kosten voor de accountantscontrole zijn fors hoger in 2023 dan begroot. Dit komt aanvullende werkzaamheden over het jaar 2022 en hogere kosten voor het jaar 2023 voor de (interim-)controle. Anderzijds is er minder inzet geweest op deskundig- en juridisch advies.

FINANCIËEL BELEID EN VERMOGEN

Voor 2023 zijn de volgende financiële kengetallen berekend voor de PO-Raad:

	31 december 2023	31 december 2022	Signalerings- waarde
Solvabiliteit (Eigen vermogen / totaal vermogen)	24%	19%	< 30%
Liquiditeit (current ratio) (vlottende activa / kortlopende schulden)	1,31	1,21	< 0,75
Huisvestingsratio (huisvestingslasten+afschrijving gebouwen)/totale lasten	0,03	0,02	> 0,10
Weerstandvermogen (Eigen vermogen / totale baten)	37%	30%	< 5%
Rentabiliteit (Resultaat / totale baten (incl. fin. Baten))	11%	-2%	1-jarig < -10%

Vanwege de algemene bekendheid bij de leden zijn de kengetallen berekend volgens het toezichtskader van de Inspectie van het Onderwijs. De signaleringswaarden zijn gebaseerd op de waarden die de Inspectie hanteert voor onderwijsinstellingen waarbij er dus rekening moet worden gehouden met een andere financieringsvorm voor de vereniging. De stand van de projecten beïnvloedt de uitkomst van de solvabiliteit en liquiditeit negatief. De ruime liquiditeit geeft aan dat alle schulden direct voldaan kunnen worden en dat de solvabiliteit voldoende wordt geacht.

Vermogen en risico

Het eigen vermogen van de PO-Raad bestaat uit een algemene reserve die is afgestemd op de risico's die de vereniging loopt en bestemmingsreserves die gevormd zijn voor specifieke bestedingen.

De algemene reserve dient ter waarborg van de continuïteit van de organisatie als zich onverwachte of onbeheersbare risico's voordoen. Het bestuur met de auditcommissie besproken wat de benodigde buffer is. Uitgangspunt is dat risico's in hoge mate afgedekt moeten zijn om de continuïteit van de dienstverlening voor de leden te kunnen garanderen. Het bestuur heeft dit gedaan aan de hand van een risico-inventarisatie onder begeleiding van een gespecialiseerd bureau. De financiële vertaling naar het weerstandvermogen is gebaseerd op de inschatting van de kans dat de risico's zich voordoen en de impact ervan. Dit betreffen de risico's die we als organisatie niet kunnen afdekken middels een verzekering en die resteren na het treffen van de nodige interne beheersingsmaatregelen.

De belangrijkste risico's uit de risico-inventarisatie (voorjaar 2023) gekomen die kenmerkend zijn voor onze organisatie, worden hier toegelicht.

RISICOPARAGRAAF

Voor de PO-Raad is het van belang om over voldoende eigen vermogen te beschikken om calamiteiten op te vangen. In 2023 is daarom met behulp van een Monte Carlo simulatie een financiële risicoanalyse uitgevoerd. Daaruit is gebleken dat de PO-Raad met een gewenste zekerheid van 95% een vermogen van € 1.489.000 nodig heeft om risico's af te dekken. Het eigen vermogen en netto werkkapitaal zijn ruim voldoende om het risicoprofiel te dekken.

- Geïdentificeerde risico's & beheersmaatregelen:

RISOGEBIED	RISICO'S	BEHEERSMAATREGELEN	NETTO RISICO-INSCHATTING	
			KANS	IMPACT
Operationeel	Reputatieschade: Medewerker doet in het openbaar uitspraken niet in lijn met inzet en standpunten	<ul style="list-style-type: none"> - Managers hebben regelmatig afstemming met medewerkers. Waar nodig sturen zij bij. - HR cyclus (ontwikkelgesprekken) is ingericht. - Inzet, besluiten en statements worden afgestemd met Dagelijks Bestuur en PA. - In een Bureaureglement zijn afspraken vastgelegd ten aanzien van stellingname en uitingen op o.a. sociale media. Het Bureaureglement wordt periodiek onder de aandacht gebracht. 	Laag	Laag
	Veranderende arbeidsmarkt: werven en behouden van personeel.	<p>Vinden, binden en boeien van medewerkers is de focus van het HR-beleid van de PO-Raad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het HR-beleid is specifieke aandacht voor onboarding. - In het HR-beleid is ruime aandacht voor ontwikkeling van medewerkers. - Er wordt gewerkt aan een arbeidsmarktpropositie ten behoeve van de werving van nieuwe medewerkers. 	midden	midden
	Werkplekongevallen	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een preventiemedewerker aangesteld. - In 2023 is een RI&E uitgevoerd. Alle adviezen zijn geïmplementeerd. - Er is een externe vertrouwenspersoon aanwezig. - De PO-Raad heeft een klokkenluidersregeling. - In 2023 heeft de PO-Raad deelgenomen aan het monitoringsonderzoek van de Arbeidsinspectie. Dat heeft geen aandachtspunten opgeleverd. 	laag	midden
	Cyberaanvallen	<ul style="list-style-type: none"> - Microsoft Defender voor de gehele IT omgeving. - De PO-Raad maakt gebruik van Multi-Factor Authentication bij het inloggen op kritieke systemen. - Webpagina's met een hoge beschikbaarheidseis zijn beveiligd tegen brute-force aanvallen. - De PO-Raad heeft een Information Security Officer in dienst. 	midden	midden
	Uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering	<ul style="list-style-type: none"> - Procedures zijn/worden beschreven en zoveel mogelijk vastgelegd in automatisering. - Er is een 4-ogenprincipe ingericht voor de betaalopdrachten. - Er worden maandelijks financiële tussenrapportages gegenereerd en besproken met budgethouders. - Iedere 4 maanden vindt bespreking van o.a. de financiën en inhoudelijke voortgang plaats in het MT. - Er is een strategische personeelsplanning ten aanzien van de bedrijfsvoering ingericht om te garanderen dat de bezetting op peil is/blijft. 	laag	midden

	Vervanging voor medewerkers met specialistische kennis is moeilijk te vinden.	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een contract met meerdere werving & selectiebureaus ten behoeve van het invullen van moeilijk vervulbare functies. - Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over het inzetten van werving en selectiebureaus, daarnaast is er beleid ten aanzien van een eventuele overbruggingsfase. Deze kan worden ingevuld door middel van externe inhuur. 	midden	midden
Financieel	Onvoorzienbare en onbeheersbare daling van ledencontributie	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken binnen MT om in 2024 meer ledenbezoek te doen. - Meer aandacht voor minder actieve leden. - Verbetering communicatie met leden. - Periodieke financiële rapportage gericht op contributieanalyse 	laag	midden
	Wegvallen projectfinanciering	<ul style="list-style-type: none"> - Conservatieve begrotingsmethodiek t.a.v. projecten. - We hanteren een flexibele schil met tijdelijke contracten bij projecten. - Activiteiten voor extern gefinancierde projecten worden pas gestart als een beschikking ontvangen is. 	laag	hoog
	Interne beheersing projecten / onvoorzienbare overschrijding van projectbudgetten	<ul style="list-style-type: none"> - De projecten en programma's maken jaarlijks activiteitenplannen en een begroting. Medewerkers worden conform projectbegroting ingezet. - Juiste en volledige inrichting van de project- en verplichtingenadministratie in AFAS. - Periodieke analyse financiële rapportages door projectleiders en afdeling finance inclusief onderlinge afstemming. 	laag	Hoog
	Financiële gevolgen beëindigen arbeidsrelaties	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassing HR-cyclus welke ook wordt vastgelegd in AFAS. - Onderling contact leidinggevenden om gezamenlijke verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de medewerkers. - Elke 2 jaar een medewerkersonderzoek. 	midden	midden
	Onvoldoende eigen vermogen	<ul style="list-style-type: none"> - In 2023 is een financiële risicoanalyse uitgevoerd waaruit blijkt dat de PO-Raad over voldoende eigen vermogen en voldoende netto werkkapitaal beschikt om het financieel risicoprofiel af te dekken. - Er wordt jaarlijks getoetst of het eigen vermogen nog voldoet aan de eisen. 	Laag	Hoog
	Fiscale risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Enkele jaren geleden heeft een fiscale scan plaatsgevonden. In 2024 wordt dit opnieuw uitgevoerd om de vennootschapsbelastingplicht bij verenigingen opnieuw te laten beoordelen en de BTW risico's en de BTW transacties opnieuw in kaart te brengen. - Werken met modelovereenkomsten voor ZZP'ers 	midden	midden
Compliance	Reputatie en financiële schade als gevolg van non-compliance wet- en regelgeving (algemeen)	<ul style="list-style-type: none"> - De PO-raad heeft enkele juristen in dienst die het bureau ondersteunen bij juridische- en compliance vraagstukken. 	laag	midden
	Reputatie en financiële schade als gevolg van non-compliance wet- en regelgeving (AVG/GDPR)	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld. Onafhankelijkheid van de FG wordt geborgd in een FG reglement. - Er is actueel privacybeleid dat periodiek wordt geëvalueerd. - Er vindt periodieke controle plaats op het Register van Verwerkingen. - Er vindt registratie en evaluatie van beveiligingsincidenten en datalekken plaats. - Privacy verantwoordelijkheid is ingericht volgens het principe van 'three lines of defence'. Privacy is daarmee een verantwoordelijkheid van alle medewerkers. - Er is een privacy officer aangesteld ter ondersteuning en advisering. 	laag	midden
	Reputatie en financiële schade als gevolg van non-compliance Auteurswet	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn richtlijnen opgenomen in handreikingen voor de medewerkers die verantwoordelijk zijn voor publicatie van materiaal via de communicatiekanalen van de PO-raad. 	midden	laag

BELANGRIJKSTE RISICO'S

Gezien de maatschappelijke rol van de PO-Raad en het feit dat onze activiteiten worden gefinancierd vanuit maatschappelijk geld, past een conservatieve houding ten opzichte van risico's. Hoewel we risico's niet volledig kunnen uitsluiten, achten we het van belang om deze zoveel mogelijk te beperken. Een aantal van de geïdentificeerde risico's kan een grote impact hebben. Deze risico's en de genomen beheersmaatregelen zijn hieronder toegelicht.

Onvoorzienbare en onbeheersbare daling van ledencontributie

Daling van de contributie is een belangrijk risico. Een goede verbinding met de leden verkleint dat risico. We hebben in 2023 uitgewerkt hoe we in 2024 de verbinding met de aangesloten schoolorganisaties verder willen verbeteren. Er zijn o.a. afspraken gemaakt over meer ledenbezoeken (alle MT-leden gaan ook leden bezoeken), met daarbij juist ook aandacht voor minder actieve leden. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan verbetering van de ledencommunicatie en van de ledenadministratie.

Wegvallen projectfinanciering

Ten aanzien van gesubsidieerde projecten betrachten we voorzichtigheid in de begroting: we begroten conservatief, zodat er geen financiële problemen ontstaan als subsidie toch niet doorgaat. Gesubsidieerde projecten worden in de administratie apart gevolgd. Er is een projectcontroller die zorgt voor financiële monitoring en verantwoording en voor sturingsinformatie richting programmamanagers en projectleiders. Ook kijken we kritisch naar de arbeidsrelatie met collega's die werken voor gesubsidieerde projecten, zodat we het risico op te veel vaste formatie beperken.

Financiële gevolgen beëindigen arbeidsrelaties

Cruciaal in het voorkomen van beëindiging van arbeidsrelaties met grote financiële gevolgen, is een goed HR-beleid. De PO-Raad werkt met een HR-cyclus, die ook in AFAS wordt vastgelegd. Leidinggevenden wisselen zo nodig ook met elkaar uit, om gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de medewerkers te kunnen nemen. Er wordt elke twee jaar een medewerkersonderzoek uitgevoerd. Begin 2023 was het laatste onderzoek, met heel positieve uitslagen.

Inhuur externen als gevolg van uitval

Uitval van medewerkers kan tot hogere inhuurkosten leiden. Er werken bij de PO-Raad vrij veel mensen met een specifiek takenpakket en expertise in unieke functies, waardoor de kans groter is dat er bij uitval externe inhuur nodig is. Met de omvang van de organisatie is dit niet helemaal te voorkomen. Wel wordt gewerkt aan teamontwikkeling, waarbij mensen elkaar meer kunnen vervangen. Daarnaast hebben de leidinggevenden een belangrijke rol in het voorkomen van uitval door het goede gesprek met de medewerker over de energiebalans te voeren.

Onvoorzienbare overschrijding projectbudgetten

De projectadministratie is belangrijk in het voorkomen van overschrijding van projectbudgetten. Daarnaast werken we met een verplichtingenregistratie, waardoor er goed inzicht is in de financiële stand van zaken. Projectleiders kunnen in AFAS altijd direct de uitputting van hun budgetten zien, daarnaast worden periodieke rapportages geleverd door het team financiën.

Fiscale risico's

De PO-Raad loopt risico's ten aanzien van BTW en vennootschapsbelasting en bij de inzet van ZZP-ers. Het risico op BTW kan spelen bij subsidies van OCW, maar ook in de samenwerking tussen de PO-Raad en de VO-raad of in andere samenwerkingsverbanden. Enkele jaren geleden hebben we hierop controle van de belastingdienst gehad, die we goed hebben doorstaan. Voor de inzet van ZZP-ers wordt gewerkt met modelovereenkomsten.

Enkele jaren geleden heeft een fiscale scan plaatsgevonden. In 2024 wordt deze opnieuw uitgevoerd om de vennootschapsbelastingplicht bij verenigingen opnieuw te laten beoordelen en de BTW risico's en de BTW transacties opnieuw in kaart te brengen.

Restrisico's

Dit betreft een groot aantal kleine tot zeer kleine risico's. Hier is niets bijzonders over te melden: het zijn kleine risico's en de maatregelen zijn op orde.

Uitvoeringsrisico's

Onze administratieve organisatie en interne beheersing zijn hierbij van belang. Met de invoering van integrale rapportages in 2023 hebben we hierin een stap gezet. Wisselingen in het team financiën brengen wel de nodige aandachtspunten met zich mee. We hebben dit ondervangen met inzet van tijdelijke medewerkers en werken stapsgewijs toe naar een vaste formatie. Tegelijkertijd worden onze administratieve processen tegen het licht gehouden en verbeterd. Daarnaast is de schaal van de organisatie zodanig dat er goed zicht is wat er in de organisatie speelt. In 2023 is gestart met het viermaandelijks integraal rapporteren, wat bijdraagt aan inzicht in en bewustzijn ten aanzien van de voortgang en eventuele problemen in de uitvoering.

RISICOMANAGEMENT

Door middel van risicomanagement streeft de PO-Raad ernaar om risico's zoveel mogelijk te kunnen beheersen. De PO-Raad voert daarom iedere 5 jaar een financiële risicoanalyse aan de hand van een Monte Carlo simulatie uit om zich ervan te verzekeren dat er voldoende eigen vermogen is om risico's af te dekken.

Jaarlijks stelt de PO-Raad jaardoelen en een begroting op, in lijn met de meerjarige strategie. De jaardoelen en begroting worden besproken met het Algemeen Bestuur en de Auditcommissie, waarna de Algemene Ledenvergadering instemt. In 2023 is de voortgang op de doelen uit het jaarplan elke vier maanden besproken in het MT. Door middel van een jaarverslag en jaarrekening legt de PO-Raad aan de Algemene Ledenvergadering verantwoording af over de resultaten van het voorgaande jaar. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt ieder jaar getoetst of het eigen vermogen hoog genoeg is om het risicoprofiel af te dekken.

Het risicomanagement wordt vanaf 2024 verder versterkt en geborgd door de volgende maatregelen:

Het DB en MT voeren jaarlijks een risicoanalyse uit. Deze wordt halverwege het jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Bij de risico's worden passende beheersmaatregelen geformuleerd.

Daarnaast wordt in het MT drie keer per jaar besproken wat de stand van zaken is op het gebied van bedrijfsvoering en de inhoudelijke doelen uit het jaarplan. Uitkomsten zijn onderwerp van gesprek tussen het MT en het DB. Op basis van de besprekingen worden waar nodig extra maatregelen genomen.

TREASURY-VERSLAG

Het bestuur van de PO-Raad heeft na advies van de auditcommissie een treasurystatuut vastgesteld voor de verantwoorde omgang met financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's. In overeenstemming met dit statuut wordt verslag gedaan van het gevoerde treasurybeleid.

Per 31 december 2023 bedroeg het saldo liquide middelen € 11,1 miljoen. Dit saldo wordt aangehouden bij de Rabobank waarbij gebruik wordt gemaakt van de variabele renterekening. Het saldo is direct opeisbaar. Er wordt geen gebruik gemaakt van kredietfaciliteiten noch bestaat de verwachting dat de vereniging op de middellange termijn hieraan behoefte heeft. De PO-Raad volgt de bepalingen uit de Regeling Beleggen, Lenen en Derivaten, OCW 2016. Hiermee is de vereniging niet afhankelijk van ontwikkelingen op de financiële markten maar zijn ook de mogelijkheden beperkt om middelen te beheren.

TOEKOMSTPARAGRAAF

In de begroting 2024 staan de volgende meerjarencijfers.

	<u>Realisatie</u> <u>2023</u>	<u>Begroting</u> <u>2024</u>	<u>MJV</u> <u>2025</u>	<u>MJV</u> <u>2026</u>	<u>MJV</u> <u>2027</u>	<u>MJV</u> <u>2028</u>
BATEN						
Contributie	8.231	9.239	9.216	9.423	9.575	9.746
Overige baten	363	314	350	368	386	405
TOTAAL BATEN	8.594	9.553	9.566	9.791	9.961	10.151
PROJECTEN						
Ontvangen subsidies	7.398	6.409	6.409	6.409	6.409	6.409
Uitbestede uitvoering	5.653	5.041	5.041	5.041	5.041	5.041
Inzet eigen medewerkers	1.745	1.368	1.368	1.368	1.368	1.368
Resultaat projecten	-	-	-	-	-	-
LASTEN						
Loonkosten	6.147	7.379	7.527	7.677	7.831	7.987
Inhuur	668	347	314	282	250	250
Overige personeelskosten	307	392	394	396	398	400
	7.123	8.118	8.235	8.355	8.478	8.637
Inzet externe projecten	-1.403	-1.177	-1.222	(1.222)	-1.222	-1.222
Personeel totaal	5.720	6.940	7.013	7.133	7.257	7.415
Afschrijvingen	142	150	150	150	150	150
Verenigingsactiviteiten	113	150	158	165	174	182
Strategische agenda	1.229	1.649	1.634	1.712	1.733	1.808
Bestuurskosten	91	110	110	110	110	110
Communicatie	119	135	142	149	156	164
Huisvestingskosten	303	281	246	258	271	284
ICT kosten	191	245	257	270	283	298
Algemene kosten	141	143	143	143	143	143
Doorbelasting Projectkosten	-341	-191	(146)	(146)	(146)	(146)
TOTAAL LASTEN	7.708	9.613	9.706	9.944	10.130	10.408
Exploitiresultaat	886	-59	(141)	(154)	(169)	(257)
Financiële baten en lasten	20	-	-	-	-	-
Netto resultaat	906	-59	-141	-154	-169	-257
Vrijval Bestemmingsreserves	-	-	-	-	-	-
Naar algemene reserves	906	-59	-141	-154	-169	-257

De totale personeelskosten bestaan uit € 7.379.000 eigen personeel en € 347.000 inhuur extern personeel en € 392.000 overige personeelskosten. Er is rekening gehouden met inzet op projecten voor een bedrag van € 1.177.000.

Het beleid is de focus te hebben op de eigen strategische agenda en balans te houden tussen contributie en overige inkomsten enerzijds en subsidies anderzijds. Daartoe bewaken we dat de personeelslasten voldoende flexibel zijn. Daarom wordt een flexibele schil aangehouden die groter is dan de doorbelasting aan projecten. Hiermee wordt geborgd dat de vereniging niet afhankelijk wordt van projectbaten.

BEGROTING 2024

In november 2023 heeft de algemene ledenvergadering de begroting voor 2024 goedgekeurd.

Voor de begroting van 2024 hebben we op basis van de ervaringen in 2022 en 2023 de volgende uitgangspunten meegenomen:

- Stijging van de contributie (conform stijging rijksbijdrage van 11,7%) op basis van het besluit van de ALV in juni 2023;
- We begroten op voorzichtige verdere groei van de opbrengsten uit onze dienstverlening;
- We gaan uit van de bestaande, reeds toegekende, subsidieprojecten, die deels meerjarig zijn;
- We reserveren extra budget voor het realiseren van de Kwaliteitsagenda;
- We reserveren extra budget voor communicatie en verenigingsontwikkeling, o.a. voor de doorontwikkeling van het CRM;
- Op een aantal plekken in de organisatie knelt het met onze kleinere formatie. We kiezen daarom voor enige uitbreiding. Uiteraard zullen we dit, mede vanuit de eerder genoemde uitdagingen inzake onze personeelsomvang, aanvullen met externe inhuur ten einde de personeelsbezetting op voldoende niveau te hebben;
- We begroten geen bezoldigde vicevoorzitter. Deze rol wordt op dit moment vervuld door een van de AB-leden (Renata Voss). Mocht de ALV op basis van de evaluatie in 2024 besluiten tot het opnieuw instellen van de functie van vicevoorzitter, dan wordt dit vanaf 2025 weer begroot.
- Voor 2024 zijn er geen investeringen en externe financieringen geprognosticeerd van materiële aard.

Meerjarenperspectief

Onze strategische agenda loopt tot en met 2026. De insteek van de meerjarenbegroting is om maximaal in te kunnen zetten op het behalen van de gestelde doelen. Daartoe benutten we het surplus van ons eigen vermogen (zie ook risicoparagraaf). Belangrijke uitgangspunten voor de meerjarenbegroting:

Baten:

- De prognoses van leerlingaantallen en de verwachte stijging/daling van de rijksbijdrage vormen de basis voor de contributie. Dit betekent een lichte daling van de contributieopbrengsten in 2025 (-0,14%) en daarna weer een lichte stijging (2%);
- De overige baten (uit dienstverlening) laten we licht stijgen;
- De (veelal meerjarig) gesubsidieerde projecten fixeren we op het niveau van 2024.

Lasten:

- We rekenen met lichte stijging van de salariskosten vanaf 2025 (2%);
- We laten de post externe inhuur taakstellend dalen; deze post is ingevoerd toen er veel uitval en vertrek was, we kunnen nu weer uitgaan van een stabiele organisatie;
- Vensters gaat na 2024 over van de realisatiefase naar de beheer- en doorontwikkelfase. Dit gaat gepaard met lagere kosten op de post dienstverlening;
- Voor het overige laten we de lasten met betrekking tot verenigingsactiviteiten, strategische agenda, dienstverlening en communicatie licht stijgen (5%): dit zijn de posten waarmee we onze resultaten voor de leden boeken;
- Vanaf 2027 vervalt de extra investering in de kwaliteitsagenda die we in 2024 starten: de kwaliteitsagenda moet dan financieel zijn ingebed in de organisatie;
- In 2024 ligt er een opdracht om extra onderhuurders te werven om ons pand beter te benutten en op huisvesting te besparen. Vanaf 2025 rekenen we daarom met lagere huisvestingslasten.

Met deze meerjarenbegroting benaderen we eind 2027 het eigen vermogen dat we structureel willen hebben om onze risico's te dekken. Bij de begroting 2025 komen we daarbij met een voorstel hoe om te gaan met de diverse bestemmingsreserves waarover de PO-Raad beschikt.

B. Jaarrekening

B1. Balans per 31 december 2023

De balans per 31 december 2023 is opgesteld inclusief verwerking voorstel resultaatbestemming.

	31 december 2023 * € 1.000	31 december 2022 * € 1.000
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	139	227
Vlottende Activa		
Vorderingen	1.553	710
Liquide middelen	11.128	10.883
Totaal Activa	<u>12.820</u>	<u>11.820</u>
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	2.505	1.600
Bestemmingsreserves	634	634
Vreemd vermogen		
Kortlopende schulden	9.681	9.586
Totaal passiva	<u>12.820</u>	<u>11.820</u>

B2. Staat van baten en lasten 2023

	Realisatie 2023 * € 1.000	Begroting 2023 * € 1.000	Realisatie 2022 * € 1.000
Baten			
Contributie	8.231	8.282	7.085
Overige baten	363	12	332
Totaal baten	8.594	8.294	7.417
Projecten			
Ontvangen subsidies	7.398	0	6.723
Uitbestede uitvoering	5.653	0	4.529
Inzet eigen medewerkers	1.745	0	2.194
Resultaat projecten	0	0	-
Lasten			
Loonkosten	6.147	5.908	5.803
Inhuur	668	415	1.298
Overige personeelskosten	307	437	301
Doorbelasting externe projecten	-1.403	-640	-1.785
Personeel totaal	5.720	6.120	5.617
Verenigingsactiviteiten	113	141	229
Projecten voor de sector	1.229	1.147	1.162
Bestuurskosten	91	121	90
Communicatiekosten	119	156	170
Huisvestingskosten	303	290	254
Afschrijvingen	142	135	138
ICT kosten	191	201	183
Algemene kosten	141	127	130
Doorbelasting overhead projecten	-341	-146	-407
Totaal lasten	7.708	8.292	7.564
Saldo baten en lasten	886	2	-147
Financiële baten en lasten	20	-	-17
Netto resultaat	906	2	-164
Resultaat bestemming			
Mutatie Algemene reserve	906	-	-
Mutatie bestemmingsreserves	-	-	-164
	906	-	-164

B3. Kasstroomoverzicht 2023

	2023	2022
	x € 1.000	x € 1.000
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Netto resultaat	906	-164
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	142	138
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	-843	2.258
- Kortlopende schulden	95	2.437
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>300</u>	<u>4.670</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-55	-31
Resultaat op desinvesteringen	0	0
	<u>-55</u>	<u>-31</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
	0	0
Mutaties liquide middelen	<u>245</u>	<u>4.639</u>
Beginstand liquide middelen	10.883	6.244
Mutaties liquide middelen	245	4.639
Eindstand liquide middelen	<u><u>11.128</u></u>	<u><u>10.883</u></u>

B4. Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het algemeen en in het bijzonder RJ-640 Organisaties-zonder-winststreven die voor de PO-Raad van toepassing is.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, is de verkrijgingprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede van de (goedgekeurde) begroting over het huidige jaar. Deze vergelijkende cijfers zijn, waar nodig, opnieuw gerubriceerd ten einde vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken. Door afrondingen op duizendtallen kunnen in het verslag kleine verschillen ontstaan.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Vereniging PO-Raad is statutair gevestigd te Utrecht en ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 30235217 en is feitelijk gevestigd te Utrecht, Aidadreef 4 3561GE.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteit van de organisatie.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten onder meer vorderingen, geldmiddelen en schulden. Binnen de vereniging wordt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voorts heeft de vereniging geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen.

Financiële instrumenten worden verwerkt tegen reële waarde op de hierna beschreven wijze.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren, wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

De afschrijvingstermijnen zijn als volgt bepaald:

- Verbouwingen: 5-10 jaar.
- Inventaris: 5 jaar.
- Apparatuur: 5 jaar.
- ICT: 3 jaar.

Als ondergrens voor te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar, wordt € 500 aangehouden. Afhankelijk van de soort aanschaf geldt deze ondergrens voor de prijs per stuk (inclusief btw) of de prijs van de 'verzamelnaam'.

De afschrijvingstermijn van de verbouwingen is afgestemd op de looptijd van het huurcontract van de huidige huisvesting aangezien deze gebonden is aan het gebouw en door het flexibele werken wat sneller veroudert.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte opbrengst waarde, de contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Bijzondere waardeverminderingen worden verantwoord om de boekwaarde in overeenstemming te brengen met de realiseerbare waarde zodra deze laatste lager blijkt te zijn.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Voor vorderingen met een looptijd korter dan een jaar betreft dit de nominale waarde. De waarde wordt indien van toepassing verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur.

Eigen Vermogen

De vorming van bestemmingsreserves wordt door het bestuur besloten en deze wordt vervolgens voorgelegd ter goedkeuring aan de algemene ledenvergadering.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De op korte termijn (binnen één jaar) verschuldigde aflossingen worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Voor kortlopende schulden met een verwachte looptijd van maximaal één jaar betreft dit de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten (contributies en overige baten) en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. De ontvangen subsidies worden toegerekend aan het jaar waarin de werkzaamheden zijn uitgevoerd en de lasten zijn verantwoord. Voor zover lasten gedekt worden uit subsidies, wordt deze dekking bij de betrokken lasten getoond.

Projecten

De kosten voor uitvoering van de projecten zijn gesplitst naar directe kosten voor uitbesteed werk en de kosten voor de inzet van eigen medewerkers tegen tarieven met OCW overeengekomen ter dekking van zowel de personele lasten als de daarmee samenhangende overige kosten. Deze dekking komt op deze onderdelen als bate, negatieve kosten, in de exploitatie terug als doorbelasting externe projecten en doorbelasting overhead projecten.

Afschrijving

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiële vaste activa. In het jaar van investeren, wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Pensioenen

De PO-Raad conformeert zich aan de CAO van de Nederlandse Universiteiten en heeft de pensioenen ondergebracht bij het ABP op basis van een beschikbare premiereregeling. De uitgaven voor de pensioenpremies zijn als last opgenomen en de nog te betalen premies over het boekjaar zijn onder de kortlopende schulden gegroepeerd.

De actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds ABP per 31 januari 2024 bedroeg 111,0%.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van transacties, kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Kasstromen in vreemde valuta als gevolg van incidentele transacties in vreemde valuta worden op transactiedatum omgerekend tegen dagkoers in de kasstroom uit operationele activiteiten verantwoord.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van operationele leasingcontracten zijn eveneens opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Er zijn geen financiële leasecontracten.

B5. Toelichting balans 2023

ACTIVA

Materiële Vaste Activa

	Aidadreef	Meubilair	ICT	Eindtotaal
Aanschaffingswaarde	919	131	367	1.417
Cumulatieve afschrijvingen	766	110	314	1.190
Boekwaarde begin boekjaar	153	21	53	227
	Aidadreef	Meubilair	ICT	Eindtotaal
Investerings	0	10	45	55
Desinvesteringen	0	0	0	0
Afschrijvingen	-95	-11	-37	-142
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0
Mutaties	-95	-1	8	-87
	Aidadreef	Meubilair	ICT	Eindtotaal
Aanschaffingswaarde	919	142	412	1.472
Cumulatieve afschrijvingen	860	122	351	1.333
Boekwaarde balansdatum	59	20	61	139

De post Aidadreef betreft zowel verbouwing, installaties als inrichting en inventaris van het gehuurde kantoor aan de Aidadreef. Deze activa zijn samen met de andere gebruikers van het pand verworven en worden samen gebruikt en beheerd. De totale aanschafwaarde van de collectieve investering bedraagt € 2.275.000. De verdeling met de VO-raad en Kennisnet is gemaakt op basis van de verdeling van de vierkante meters. Vanwege de verschillende levensduur van de onderliggende activa worden verschillende afschrijvingstermijnen gehanteerd van 5 tot 10 jaar. Ditzelfde geldt voor de investeringen in ICT die veelal in 3 jaar worden afgeschreven. Alleen voor duurzaam bruikbare netwerkonderdelen geldt een langere termijn van 5 jaar.

Vorderingen

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Debiteuren	829	303
Overlopende activa	724	407
	<u>1.553</u>	<u>710</u>

Alle vorderingen hebben een looptijd van 1 jaar of minder.

Overlopende activa

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Vooruitbetaalde bedragen	409	78
Door te belasten kosten	264	6
Nog te ontvangen bedragen	51	323
	<u>724</u>	<u>407</u>

Het saldo debiteuren is na aftrek van de voorziening wegens mogelijke oninbaarheid.

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Voorziening wegens oninbaarheid		
Stand per 1 januari	-34	-52
Dotatie	-	-
Onttrekking / Vrijval	-	18
Stand per 31 december	<u>-34</u>	<u>-34</u>

Liquide middelen

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Bankrekeningen	9.142	8.891
Spaarrekeningen	1.987	1.992
	<u>11.129</u>	<u>10.883</u>

De liquide middelen betreffen saldi aangehouden op bankrekeningen en staan vrij tot de beschikking van de organisatie met uitzondering van afgegeven bankgaranties zoals toegelicht in paragraaf B6.

PASSIVA

Eigen Vermogen

Het resultaat voor de PO-Raad over 2023 bedraagt € 906.000 positief. Het voorstel van het bestuur is om het resultaat over 2023 ten gunste van de algemene reserve te brengen. Vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening door de ALV is dit voorstel al in de jaarrekening verwerkt.

De samenstelling van het eigen vermogen wordt hierdoor als volgt:

	Saldo 1-1-2023	Resultaat	Overige mutaties	Saldo 31-12-2023 x € 1.000
Algemene reserve	1.600	906	-	2.506
Sector- en Expertiseontwikkeling	240	-	-	240
Strategische Investeringsen	132	-	-	132
Friciekosten Projecten	261	-	-	261
Bestemmingsreserves	634	-	-	634
Totaal vermogen	2.234	906	-	3.140

De volgende bestemmingsreserves zijn getroffen:

- Sector- en expertiseontwikkeling (voorheen “Ondersteuning actualiteiten”); Deze reserve wordt aangehouden om bij actualiteiten die de sector raken, vanuit de PO-Raad ondersteuning te kunnen bieden door snel kennis binnen de sector te verzamelen, van buiten op te halen en met leden te delen. Deze reserve is bestemd om op korte termijn flexibel en wendbaar te zijn en aan ondersteuningsvragen van de leden te kunnen voldoen.
- Strategische investeringen zijn bestemmingsreserves gericht op de lange termijn, die ter uitvoering van de strategische beleidsagenda dienen.
- De bestemmingsreserve ‘frictiekosten Projecten’ heeft betrekking op de doorloop van uitvoeringskosten van projecten nadat de financiering van OCW is afgelopen evenals de transitievergoeding verschuldigd aan medewerkers die door een wijziging van projectmatige activiteiten niet langer voor de vereniging werkzaam blijven.

Kortlopende schulden

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	837	981
Belasting en premies sociale verzekeringen	294	317
Overige schulden	532	340
Overlopende passiva	8.018	7.949
	<u>9.681</u>	<u>9.586</u>

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd van 1 jaar of minder.

Overige schulden

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Rekening-courant ZPW	393	287
Schuld WW-plus (BWOO zekerheidsregeling)	139	53
	<u>532</u>	<u>340</u>

Over de rekening-courant ZPW is geen rente berekend noch is hier een aflossingsschema voor overeengekomen.

Overlopende passiva

	31 december 2023	31 december 2022
	* € 1.000	* € 1.000
Vooruitontvangen subsidie projecten	6.608	6.566
Nog te betalen kosten	1.158	1.184
Reservering vakantiedagen	191	145
Vooruitontvangen overige bedragen	62	54
	<u>8.018</u>	<u>7.949</u>

De subsidies voor projecten worden in termijnen vooruit ontvangen gedurende de looptijd van het project. De vooruitontvangen termijnen worden naar verwachting binnen 1 jaar besteed. Voor een specificatie van de vooruitontvangen subsidie projecten wordt verwezen naar onderdeel D. Uitputtingsoverzicht subsidieprojecten.

B6. Niet in balans opgenomen rechten en plichten

Per 31 december 2023 zijn er de volgende niet uit de balans blijkende verplichtingen:

Item	Totaal	< 1 jaar	2 tot 5 jaar	Na 5 jaar	Einde looptijd
Huur Aidadreef (netto verplichting)	2.033.000	302.000	1.225.000	506.000	juni 2029
Garantiestelling huur	118.000	-	-	118.000	juni 2029

De PO-Raad is hoofdhuurder van de Aidadreef. De VO-raad en Kennisnet zijn onderhuurders. Op basis van de gemaakte afspraken met de betrokken partijen en de afgegeven garanties is hier alleen de netto huurverplichting van de PO-Raad opgenomen. Deze is berekend op basis van de vierkante meter verdeling. Schoolinfo is per 1 januari opgegaan in de VO-raad en de VO-raad heeft de huurverplichtingen daarbij volledig overgenomen. De bruto huurverplichting voor het gehele pand over de resterende looptijd van het huurcontract bedraagt € 4.930 duizend.

B7. Overzicht verbonden partijen

De PO-Raad is geheel onafhankelijk. Er zijn geen organisaties die zeggenschap of invloed van betekenis hebben over de PO-Raad en evenmin zijn er organisaties waar de PO-Raad of de bestuurders ofwel leidinggevende functionarissen van de PO-Raad zeggenschap of invloed van betekenis over hebben.

B8. Toelichting staat van baten en lasten

Personele lasten

	Realisatie 2023 * € 1.000	Begroting 2023 * € 1.000	Realisatie 2022 * € 1.000
Loonkosten			
Lonen en salarissen	4.800	6.321	4.555
Sociale lasten	745	0	675
Pensioenlasten	718	0	774
	<u>6.264</u>	<u>6.321</u>	<u>6.003</u>
Doorbelasting personeelskosten voor gemene rekening	-117	-413	-200
	<u>6.147</u>	<u>5.908</u>	<u>5.803</u>

Gedurende het boekjaar bedroeg het gemiddelde aantal werknemers 76,75 (2022: 70,3). In voltijds equivalenten (FTE) bedroeg dit 62,5 FTE (2022: 58,9). Alle werknemers waren werkzaam binnen Nederland.

De doorbelasting van personeelskosten voor gemene rekening betreft per saldo de doorbelasting van de personeelskosten aan en van met name de VO-Raad, waaraan overeenkomsten samenwerking en kosten gemene rekening ten grondslag liggen. De risico's voortvloeiend uit de arbeidsovereenkomsten zijn neergelegd bij de partijen die daadwerkelijk gebruik maken van de diensten van de werknemer. Dit betreffen de medewerkers van de afdelingen financiën, facilitaire zaken, personeelszaken, ICT, de juridische ledenhelpdesk en enkele beleidsmedewerkers.

Toelichting op de bezoldiging van bestuur en directie

De WNT is van toepassing op de PO-Raad. Het voor de PO-Raad toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

	F.K. Weima	C.E.J. van Meurs	S. Scholten		
Functie(s)	Voorzitter	Vicevoorzitter	Directeur		
Duur dienstverband in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 30/6	1/1 - 31/12		
Omvang dienstverband (in fte)	0,90	0,40	0,95		
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee		
Dienstbetrekking	ja	nee	ja		
Bezoldiging					
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	159.672	38.558	112.665		
Beloningen betaalbaar op termijn	20.245		19.223		
Totaal bezoldiging 2023	179.917	38.558	131.888		
Individueel WNT-maximum	200.700	65.120	211.263		
Bedrag van overschrijding	-	-	-		
Toelichting overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Gegevens 2022	F.K. Weima	C.E.J. van Meurs	S. Scholten	A. Mourik	J.D. van Tongeren
Functie(s)	Voorzitter	Vicevoorzitter	Directeur	Directeur	Directeur a.i.
Duur dienstverband in 2022	1/1 - 31/12	1/5 - 31/12	15/11 - 31/12	1/1 - 31/12	7/3 - 15/11
Omvang dienstverband (in fte)	0,90	0,40	0,89	1,00	0,70
Bezoldiging					
Beloning plus belaste onkostenvergoeding	155.001	53.318	13.244	126.583	149.855
Beloningen betaalbaar op termijn	21.130		2.520	21.909	
Totaal bezoldiging 2022	176.131	53.318	15.764	148.492	149.855
Individueel WNT-maximum	194.400	86.000	24.886	216.000	168.325

In bovenstaande tabel zijn de beloningen toegelicht conform de voorschriften volgens de Wet Normering Topinkomens (WNT). Deze norm is opgenomen in de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 106049. In dit kader wordt onder beloning verstaan de totale brutobeloning, derhalve salaris, vakantiegeld en eindejaarsuitkering, exclusief werkgeverslasten. De beloning op termijn betreft de werkgeverslasten voor ouderdomspensioen en vergelijkbare regelingen.

Nevenactiviteiten leden dagelijks bestuur:

F.K. Weima:

- Voorzitter Raad van Toezicht GGZ Noord-Holland
- Lid bestuur Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers
- Lid bestuur Stichting van het Onderwijs

C. van Meurs

- Voorzitter bestuur Stichting OpSpoor

Naast de leden van het Dagelijks Bestuur wordt de vereniging bestuurd door de leden van het Algemeen Bestuur. Zij doen dit allen vanuit hun functie bij een schoolbestuur. De betrokken schoolbesturen ontvangen op jaarbasis een vergoeding van € 5.500. De algemeen bestuurders ontvangen geen persoonlijke vergoeding of onkostencompensatie van de vereniging.

Gedurende 2023 bestond het Algemeen Bestuur uit de volgende leden onder vermelding van hun primaire functie van waaruit ze zitting hebben in het algemeen bestuur: Zij zijn allen heel 2023 lid geweest van het Algemeen Bestuur

Renata Voss	Voorzitter College van Bestuur BOOR
Jeroen Gommers	Voorzitter College van Bestuur Monton
Marcel Poppink	Voorzitter College van Bestuur Consent Scholen
Joke Tillemans	Voorzitter College van Bestuur KIEM
Astrid Berendsen	Voorzitter College van Bestuur De Onderwijsspecialisten
Annet Dries	Voorzitter College van Bestuur SIKO
Omar Ramadan	Voorzitter College van Bestuur Sophia Scholen

Financiële baten en lasten

Dit zijn de rentelasten met betrekking tot tegoeden op spaarrekeningen. Conform het treasurystatuut worden geen beleggingen aangehouden.

B9. Vaststelling

Vaststelling jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de vereniging PO-Raad hebben de jaarrekening 2023 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 14 mei 2024.

Resultaatbestemming

Conform de statuten staat het resultaat van de vereniging PO-Raad ter beschikking van de Algemene Ledenvergadering (ALV). Het resultaat wordt bestemd volgens de verdeling in paragraaf B5, Eigen Vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op dit moment zijn geen gebeurtenissen bekend, die een materiële invloed hebben op de PO-Raad.

C. Overige gegevens

C1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

[volgt per datum ALV]

D. Uitputtingsoverzicht subsidieprojecten

PROJECTOVERZICHTEN

	Balans 31-12-2022	Terugbetaald/ ontvangen subsidie gelden	Totaal beschikbaar voor 2023	Kosten 2023	Balans 31-12-2023
Projecten afgerond voor 01-01-2023	71	0	72	46	26
Gezonde School - Intensivering PO	7	0	7	0	7
Passend Onderwijs 2021-2022	0	77	77	77	0
Projectleiders Residentieel Onderwijs (PO-raad Personeel)	0	0	0	0	0
Gezonde School - Samenhang en Aansturing PO	0	3	3	0	3
Accreditatie van bestuurders (PO-raad personeel)	0	0	0	0	0
Samen Opleiden en Professionaliseren 2023 (PO-raad)	0	0	0	78	-78
Projecten afgerond per 31-12-2023	7	80	87	154	-67
Goed worden Goed Blijven 3.0	2885	1313	4198	1852	2346
R&D Bouwplannen 2019-2024	398	0	398	253	145
PO/VO Benchmark	194	441	635	500	135
Ondersteuning onderwijs aan Nieuwkomers 2020-2024	416	1397	1813	1234	579
Goed Worden Goed Blijven PLUS	1963	3745	5708	2526	3182
Gezonde School - R&S 2e tranche PO	0	15	15	15	0
Gezonde School - R&S 2e tranche VO	0	47	47	47	0
WGZ - Asielzoekers en Nieuwkomers	4	-5	0	39	-39
Ondersteuningsaanbod groot onderhoud	33	0	33	45	-12
Kenniscommunity NPO 2022-2023 (PO)	587	0	587	243	344
Ondersteuning Maatregel 23 (Personeel PO-raad)	0	0	0	0	0
Passend Onderwijs 2023-2026 (PO-raad personeel)	0	288	288	359	-71
Veilig en doordacht digitaliseren 2023-2024 (PO-raad)	0	35	35	43	-9
Gezonde School - Vignet	0	0	0	0	0
Gezonde School - G Samenhang en Aansturing	0	53	53	41	12
Ondersteuning onderwijsregio's PO	0	33	33	0	33
Doorlopende projecten	6.481	7.362	13.843	7.198	6.645
Totaal projecten	6.560	7.442	14.002	7.398	6.604

Projecten die zijn afgerond voor 1 januari 2023 zijn verantwoord, bijvoorbeeld aan OCW. In afwachting van de definitieve afwikkeling met de subsidieverstrekker en betrokken uitvoerende partijen staan deze bedragen als schuld op de balans.

Projecten die zijn afgerond per balansdatum worden verantwoord in 2023, ook deze bedragen staan als schuld op de balans. Een negatief saldo betekent dat er nog een laatste termijn van een subsidie te ontvangen is.

De projecten die doorlopen in 2023 worden na afloop van de aangegeven projectlooptijd verantwoord. Het saldo van deze projecten betreft met name nog te maken uitvoeringskosten.